नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत मितिः २०५९।११।२६
नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट प्रथम संशोधन स्वीकृत मितिः २०७२।०४।३२
नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट दोश्रो संशोधन स्वीकृत मितिः २०७४।०५।०८

विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९

प्रस्तावना : कुनै विदेशी विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धन लिएर नेपालमा * स्नातक तह वा सो भन्दा माथिल्लो तहको शिक्षण संस्था सञ्चालन गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित र नियन्त्रित गराउन वाञ्छनीय भएकोले यो निर्देशिका बनाई जारी गरेको छ ।

परिच्छेद – १
प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः**

(क) यस निर्देशिकाको नाम "विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९" रहेको छ ।

(ख) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषाः** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यो निर्देशिकामा,

*(क) "मन्त्रालय" भन्नाले शिक्षा मन्त्रालय सम्झनुपर्दछ ।

*(ख) "विदेशी शिक्षण संस्था" भन्नाले सम्बन्धित देशको प्रचलित कानून बमोजिम स्वीकृति/गुणस्तर सुनिश्चितता QAA / Accreditation प्राप्त गरेको विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्था सम्झनु पर्दछ ।

*(ग) "समिति" भन्नाले दफा ६ बमोजिम गठित उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समिति सम्झनु पर्दछ ।

*(घ) "शिक्षण संस्था" भन्नाले बिदेशी विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धन लिएर नेपालमा स्नातक तह वा सो भन्दा माथिल्लो तहको शिक्षा दिइने गरी खोलिएको संस्था वा कम्पनी सम्झनुपर्दछ ।

(ङ) "सचिवालय" भन्नाले मन्त्रालयमा रहेको समितिको सचिवालय सम्झनु पर्दछ ।

* (च) "शैक्षिक कार्यक्रम" भन्नाले स्नातक तह वा सोभन्दा माथिको शैक्षिक कार्यक्रमलाई सम्झनु पर्दछ ।

* परिच्छेद– २
अनुमति सम्बन्धी व्यवस्था

३. (१) विदेशी शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धन लिई शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न चाहने कुनै पनि शिक्षण संस्थाले मन्त्रालयबाट अनुमति लिएर मात्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्ने छन् ।

(२) विदेशी शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धन लिएर नेपालमा उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने गरी शिक्षण संस्था सञ्चालन गर्न चाहने कुनैपनि संस्था वा कम्पनीले सञ्चालन अनुमति प्राप्तिका लागि अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा मन्त्रालय समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम अनुमतिका लागि आवेदन गर्दा प्रत्येक कार्यक्रमका लागि पाँच लाख रूपैंया राजश्व दाखिला गरी एक पटकमा बढीमा दुई कार्यक्रमका लागि मात्र आवेदन गर्न सक्नेछन् ।

(४) यस अघि आवेदन गरिसकेका संस्थाहरूको हकमा उपदफा (५) मा उल्लिखित कागजात संलग्न गर्नु पर्नेछ । यसरी कार्यक्रम सञ्चालन अनुमति प्रदान गर्ने निर्णय भएमा त्यस्तो संस्थाले प्रति कार्यक्रम एक लाखका दरले थप राजश्व दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(५) सञ्चालन अनुमति प्राप्तिका लागि निवेदन पेश गर्दा निम्न विवरण तथा कागजातहरू संलग्न गर्नुपर्ने छ :

(क) सम्बन्धित शिक्षण संस्था कम्पनीमा दर्ता गरेको प्रमाण पत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि, सो कम्पनीको प्रबन्ध पत्र र नियमावलीको प्रमाणित प्रतिलिपि,

(ख) स्थायी लेखा नम्वर प्रमाणपत्र, करचुक्ता र लेखा परीक्षण प्रतिवेदनको प्रमाणित प्रतिलिपि,

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

(ग) विदेशी विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्था र नेपालमा शिक्षण संस्था सञ्चालन गर्ने संस्था वा कम्पनी बीच भएको सम्झौता पत्र (Agreeement) वा समझदारी पत्र (Memorendom of Understanding) को प्रमाणित प्रतिलिपि,

(घ) सम्बन्धन दिने विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्था कानून बमोजिम स्थापित भएको सम्बन्धी प्रमाणको प्रतिलिपि,

(ङ) विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थालाई विदेशमा शैक्षिक संस्थाहरूलाई सम्बन्धन प्रदान गर्न सक्ने अधिकार रहेको व्यहोरा खुलेको प्रमाणको प्रमाणित प्रतिलिपि,

(च) सम्बन्धित देशको गुणस्तर सम्बन्धी मापदण्ड पूरा गरेको व्यहोरा खुलेको सम्बन्धित देशको कूटनैतिक नियोग वा सम्बन्धित मन्त्रालयबाट प्रमाणित गरेको पत्र वा गुणस्तर सुनिश्चितता प्रत्यायन (QAA/Accreditation) प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि,

(छ) सम्बन्धित विदेशी शिक्षण संस्थाको उपाधि वा प्रमाण पत्रलाई नेपालको कुनै विश्वविद्यालय वा कुनै स्वीकृति प्राप्त संस्थाले समकक्षता दिएको भए सोको प्रमाणित प्रतिलिपि,

(ज) शिक्षण संस्था सञ्चालनका लागि आवश्यक भौतिक तथा शैक्षिक पूर्वाधारहरूको विवरण,

(झ) कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सम्झौता गर्ने विदेशी विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थाको सञ्चालन गरिने कार्यक्रम, सञ्चालन अवधि, विषयहरू, शिक्षण तह, पाठ्यक्रम, क्रेडिट आवर, पाठ्यभार र परीक्षा प्रणालीका सम्बन्धमा आधिकारिक पत्र,

(ञ) निवेदन दस्तुर वापत प्रति कार्यक्रम पाँच लाख रूपैंया राजश्व दाखिला गरेको सक्कलै भौचर,

(ट) सञ्चालन अनुमतिका लागि आवेदन गर्ने संस्थाले उपरोक्त विवरण तथा कागजात सहित शैक्षिक, आर्थिक, भौतिक, भौगोलिक, जनघनत्व, जनशक्ति र सम्भाव्यता समेतको विस्तृत प्रस्ताव,

(ठ) सम्बन्धन प्रदान गर्ने विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्था विदेशमा कानूनतः सम्बन्धन विस्तार गर्न सक्ने (Terriotorial Jurisdicton Abord) अधिकार प्राप्त गरेको सम्बन्धी प्रमाण,

(ड) University Ranking सम्बन्धमा Tim'es Higher Education (www.timeshighereducation.co.uk) र Shanghai Jiaotong Ranking (www.shanghairanking.com) को वरियतामा रहेका उत्कृष्ठ १००० (एकहजार) भित्र सम्बन्धन प्रदायक विश्वविद्यालय रहेको सम्बन्धी विवरण,

(६) सम्बन्धन प्रदान गर्ने विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थाको एउटा कार्यक्रम सञ्चालनका लागि जिल्लागत रुपमा दुई भन्दा बढी शिक्षण संस्थालाई सञ्चालन अनुमति प्रदान गरिने छैन ।

✍(६क.) यो उपदफा प्रारम्भ भए पछि एउटै विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा एक प्रदेशमा तीनवटा भन्दा बढी संस्थालाई कार्यक्रम संचालनको अनुमति प्रदान गरिने छैन ।

(७) सञ्चालन अनुमतिका लागि जिल्लागत रुपमा दुई भन्दा बढी शिक्षण संस्थाको आवेदन दर्ता गरिने छैन । तर यो दफा लागू हुनुअघि अनुमतिको लागि आवेदन दिएका दुई भन्दा बढी शिक्षण संस्था एकै जिल्लामा भएको अवस्थामा त्यस्ता शिक्षण संस्थाहरूलाई जिल्लागत रुपमा बढीमा दुई शिक्षण संस्था सञ्चालन गर्न पाउने गरी सञ्चालन अनुमति दिइने छ ।

तर यस अघि नै सञ्चालन अनुमति प्राप्तिका लागि निवेदन पेश गरेका शिक्षण संस्थाका हकमा निवेदन दर्ताको प्राथमिकताक्रमका आधारमा कारवाही गरिने छ साथै एउटा जिल्लामा दुई भन्दा वढी शिक्षण संस्थालाई अनुमति दिने विषयमा समितिले त्यस्तो शैक्षिक कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गर्न शैक्षिक नक्साङ्कनका आधारमा आवश्यकतानुसार अनुमति प्रदान गर्ने व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(८) माथी जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस अगावै आवेदन गरी सञ्चालन अनुमति प्राप्त गरेका संस्थालाई पूनः सोही निवेदनका आधारमा थप विषयको सञ्चालन अनुमति प्रदान गरिने छैन ।

(९) सञ्चालन अनुमति प्रदान गर्ने सम्बन्धी प्रक्रिया देहाय अनुसार हुनेछः

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

(क) समितिको सिफारिसमा मन्त्रालयले वर्षको एक पटक नयाँ आवेदनका लागि सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गर्न सक्नेछ ।

(ख) नयाँ आवेदनका लागि सूचना प्रकाशित भएपछि दफा ३ को उपदफा (५) बमोजिम आवेदन गर्नु पर्नेछ ।

(ग) समितिले मन्त्रालयमा प्राप्त हुन आएका आवेदन उपर यस निर्देशिकाले तोकेका मापदण्ड तथा सर्तहरूका आधारमा क्रमैसंग प्रारम्भिक छानबिन गर्नेछ । समितिले प्रारम्भिक छानबिनका लागि समितिका सदस्य मध्येबाट एक जना संयोजक र कम्तिमा ३ जना विषय विज्ञ समेत बढीमा ५ जना सदस्य रहेको प्रारम्भिक छानबिन उप-समिति गठन गर्नेछ ।

(घ) प्रारम्भिक छानविन उप-समितिले आफ्नो छानविनको राय सिफारिस सहितको प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्नुपर्ने पर्नेछ ।

(ङ) प्रारम्भिक छानबिन उपसमितिबाट प्राप्त प्रतिवेदनका आधारमा समितिले सो संस्थाको स्थलगत निरीक्षणका लागि समितिका पदाधिकारी समेत रहेको स्थलगत निरीक्षण टोलीलाई अनुगमनका लागि खटाउने छ । यसरी स्थलगत निरीक्षण अनुगमनमा खटिई जाने समितिका पदाधिकारी एवम् कर्मचारीहरूलाई अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत नर्म्स बमोजिम अनुगमन, दैनिक तथा भ्रमण भत्ता प्रदान गरिने छ ।

(च) स्थलगत निरीक्षण टोलीको सिफारिसका आधारमा उक्त शिक्षण संस्थालाई सञ्चालन अनुमति दिन उपयुक्त देखिएमा समितिले मन्त्रालय समक्ष सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।

(छ) समितिको सिफारिसको आधारमा मन्त्रालयले सम्बन्धित संस्थालाई अनुसूची-२ बमोजिमको कबुलियतनामा गराई अनुसूची-३ बमोजिमका सर्तहरू तोकि अनुसूची-४ बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अनुमति दिन सक्नेछ ।

४. **सम्झौता पत्र (Agreeement) वा समझदारीपत्र (Memorendom of Understanding) मा देहायका विषयहरू खुलेको हुनु पर्ने छः**

(क) सम्बन्धित शिक्षण संस्थाहरूले नेपाल सरकारको नीति तथा कानुनबाट निर्देशित हुने गरी व्यक्त गरेको लिखित प्रतिवद्धता,

(ख) शिक्षक तालिम वा सीप हस्तान्तरण तथा पुर्नताजगी तालिम प्रदान गर्ने विषय,

(ग) शिक्षण संस्था बन्द भएमा अध्ययनरत विद्यार्थीको अध्ययन सम्बन्धन प्रदान गर्ने विश्वविद्यालयले पूरा गर्नु पर्ने विषय,

(घ) सम्बन्धन प्रदान गर्ने संस्थाबाट भएको नियमित अनुगमनको प्रतिवेदन मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नु पर्ने विषय,

(ङ) सम्बन्धन प्रदान गरेको कार्यक्रमको नाम, अवधि, पाठ्यक्रम, क्रेडिट, पाठ्यभार, मुल्याङ्कन तथा परीक्षा प्रणाली सम्वन्धि विषय,

(च) क्रेडिट ट्रान्सफरको विषय,

(छ) गुणस्तर प्रत्यायन सम्वन्धि विषय र सोको प्रमाण,

(ज) आफ्नो देश भन्दा वाहिर सम्बन्धन प्रदान गर्ने सम्वन्धी विषय र

(झ) विश्वविद्यालय स्थापना भएको देशको कानून अनुसार विश्वविद्यालय स्थापना भएको विषय ।

५. माथी जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दफा ३ को उपदफा (५) को खण्ड (ड) मा उल्लिखित संस्थाहरूको १००० भित्रको बरियतामा नपरेको तर गुणस्तरीय विश्वविद्यालय भएता पनि उक्त वरियता भित्र जान नचाहेको वा नगएको वा नरहेको विश्वविद्यालय भए सोको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ तर त्यस्तो प्रमाण पेश हुन नसकेमा मन्त्रालयले सम्बन्धन दिने विश्वविद्यालयको उत्कृष्टता सम्वन्धमा नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालय मार्फत नेपाली राजदुतावास वा सम्बन्धित देशको शिक्षा मन्त्रालय वा अन्य निकाय वा विश्वविद्यालय अनुदान आयोग वा मन्त्रालयले उचित ठानेको निकायको सिफारिसका आधारमा गुणस्तरीय देखिएमा त्यस्तो विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अनुमति दिन वाधा परेको मानिने छैन ।

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

✍ ५क. शिक्षण संस्थाले कार्यक्रम संचालनका लागि पेश गरेको सम्बन्धन प्रदायक विश्वविद्यालयसँगको सम्झौता वा समझदारी पत्रको आधिकारिकताका सम्बन्धमा मन्त्रालयले नेपाल सरकार परराष्ट्र मन्त्रालय मार्फत नेपाली राजदुतावास वा सिधै सम्बन्धन प्रदान गर्ने विश्वविद्यालयसँग बुझ्न सक्नेछ ।

परिच्छेद– ३
मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समिति

६. * (१) विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा नेपालमा शिक्षण संस्था सञ्चालन अनुमति प्राप्तिका लागि दर्ता भएको निवेदन उपर छानविन गर्न र आवश्यक निर्णय सहितको सिफारिश गर्न मन्त्रालयमा देहाय अनुसारको एक उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समिति रहनेछ :-

(क)	शिक्षा मन्त्री वा राज्यमन्त्री	अध्यक्ष
(ख)	सदस्य, रा.यो.आयोग (शिक्षा हेर्ने)	सदस्य
(ग)	सचिव, शिक्षा मन्त्रालय	सदस्य
(घ)	सदस्य सचिव, विश्वविद्यालय अनुदान आयोग	सदस्य
(ङ)	सदस्य सचिव, प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद्	सदस्य
(च)	विभिन्न विश्वविद्यालयका शिक्षाध्यक्ष वा रजिष्ट्रारहरू मध्ये समितिका अध्यक्षबाट मनोनित दुई जना	सदस्य
(छ)	शिक्षा क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याएका व्यक्तिहरू मध्येबाट समितिका अध्यक्षद्वारा मनोनित दुई जना	सदस्य
(ज)	विदेशी विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेका शिक्षण संस्थाका सञ्चालकहरू मध्येबाट मन्त्रालयले मनोनयन गरेको एक जना	सदस्य
✍ (झ)	सह-सचिव, सम्बन्धित विषय हेर्ने महाशाखा, शिक्षा मन्त्रालय	सदस्य-सचिव

(२) समितिका मनोनित सदस्यहरुको पदावधि ३ (तीन) वर्षको हुनेछ ।

(३) समितिको अध्यक्ष तथा सदस्यहरु र उपसमितिका संयोजक एवं सदस्यहरुले पाउने सुविधा समितिले समय समयमा निर्धारण गरे वमोजिम हुनेछ ।

(४) समितिले आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित क्षेत्र तथा संस्थाका विशेषज्ञलाई बैठकमा आमन्त्रित गर्न सक्नेछ । यसरी आमन्त्रित सदस्यहरुलाई अन्य सदस्यले पाए सरहको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।

(५) समितिको सचिवालय मन्त्रालयमा रहनेछ ।

(६) समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय–बमोजिम हुनेछः–

(क) बिदेशी शिक्षण संस्थाहरुको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने संस्थाहरुको अनुमति वा स्वीकृति दिन र खारेजी सम्बन्धी सिफारिश गर्ने ।

(ख) अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालन भएका यस्ता संस्थाहरुको सुपरिवेक्षण, मूल्याङ्कन र अनुगमन गर्ने गराउने ।

(ग) यस्ता शिक्षण संस्थाहरुको भौतिक पूर्वाधार शिक्षक एवं कर्मचारीहरुको न्यूनतम सेवा शर्त र सुविधा तथा अन्य आवश्यक विषयमा नीति निर्धारण गर्ने ।

* (घ) सञ्चालन अनुमति प्राप्त संस्थाको नविकरणका लागि मन्त्रालय समक्ष सिफारिस गर्ने ।

* (ङ) कार्य सम्पादन गर्ने सन्दर्भमा समितिले आवश्यकता अनुसार उपसमिति गठन गर्न सक्ने ।

* (च) अनुसूची हेरफेर तथा संशोधनका लागि मन्त्रालय समक्ष सिफारिस गर्ने ।

*७. …………..

*८. …………..

*९. ………

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

परिच्छेद –४

निरीक्षण तथा अनुगमन

७. (१) संचालित शिक्षण संस्थाको शैक्षिक स्तर मूल्याङ्कन गर्न समितिले समय समयमा विशेष उप-समिति गठन गर्न सक्नेछ ।

(२) शिक्षण संस्थाहरुको शैक्षिक स्तर र अन्य कार्यक्रमको निरीक्षण तथा अनुगमन गर्न गठित विशेष उप समितिले वर्षमा कम्तिमा एक पटक सम्वन्धित शिक्षण संस्थाको निरीक्षण गरी समिति समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

* (३) मन्त्रालयले दफा ८ को उपदफा (१) बमोजिमको सूचीमा रहेका विज्ञ समेत संलग्न रहेको टोलीले सञ्चालनमा रहेको शिक्षण संस्थाको जुनसुकै बखत अनुगमन गर्न गराउन सक्नेछ ।

*(४) मन्त्रालयले खटाएको अनुगमन टोलीले आवश्यक देखेको जुनसुकै अभिलेख उपलब्ध गराउनु शिक्षण संस्थाको कर्तव्य हुनेछ । त्यस्तो अभिलेख उपलब्ध नगराएमा मन्त्रालयबाट प्रदान गरिएको सञ्चालन अनुमति खारेज गर्न सकिने छ ।

* (५) अनुगमन टोलीको समन्वयका लागि आवश्यकता अनुसारका कर्मचारीलाई मन्त्रालयले खटाउने छ ।

* (६) अनुगमनका लागि स्थलगत रुपमा खटिइ जाने विज्ञ तथा कर्मचारीलाई अर्थ मन्त्रालयको नर्म्स अनुसार अनुगमन एवम् भ्रमण भत्ता प्रदान गरिने छ ।

* (७) अनुगमनमा जाने टोलीले सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको स्थलगत अनुगमन गरी अनुसूची- ७ बमोजिमको प्रतिवेदन मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

* (८) अनुगमन टोलीबाट प्राप्त प्रतिवेदनमा शिक्षण संस्थाले पूरा गर्नुपर्ने गरी उल्लेख भएका विषयबस्तुहरू भए समिति समक्ष पेश गरी प्राप्त सिफारिस अनुसार मन्त्रालयले त्यस्ता शिक्षण संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

* (९) माथी जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आफ्ना विशेषज्ञ कर्मचारीलाई जुनसुकै बखत मन्त्रालयले अनुगमनका लागि खटाउन सक्नेछ ।"

*** परिच्छेद– ५**

नविकरण सम्बन्धी व्यवस्था

८. (१) अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेको शिक्षण संस्थाको सञ्चालन अनुमति नविकरणका लागि स्थलगत अनुगमन निरीक्षण गर्न मन्त्रालयले विश्वविद्यालयका प्राध्यापक र सहप्राध्यापकहरू रहेको विज्ञहरूको सूची (Roaster) तयार गर्नेछ । विश्वविद्यालयबाट सिफारिस भई अएका आधारमा रोष्टरमा रहने विज्ञहरूको छनौट गरिने छ ।

(२) शिक्षण संस्थाहरूको सञ्चालन अनुमति नविकरण प्रयोजनका निमित्त गरिने अनुगमन निरीक्षणका लागि सूची रहेका विज्ञ समेत संलग्न हुने गरी अनुगमन टोली गठन गरिने छ । अनुगमन तथा निरीक्षण टोलीको समन्वयका लागि आवश्यकता अनुसारका कर्मचारीलाई मन्त्रालयले खटाउने सक्ने छ ।

(३) स्थलगत रुपमा खटिइ जाने विज्ञ तथा कर्मचारीलाई अर्थ मन्त्रालयको नर्म्स अनुसार अनुगमन एवम् भ्रमण भत्ता दिइनेछ ।

(४) अनुगमन निरीक्षण टोलीले शिक्षण संस्थाको अनुगमन गरी अनुसूची-७ बमोजिमको प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

✍(५) निरीक्षण तथा अनुगमन टोलीले पेश गरेको प्रतिवेदन र प्रति विद्यार्थी रु. १५००।- का दरले राजश्व रकम दाखिला गरेका आधारमा समितिले सञ्चालन अनुमति नविकरण गर्न मन्त्रालय समक्ष सिफारिस गर्न सक्नेछ । यसरी समितिबाट प्राप्त सिफारिसका आधारमा मन्त्रालयले सम्बन्धित शिक्षण संस्थाहरूको स्वीकृत कार्यक्रमको पाँच वर्ष अवधिका लागि सञ्चालन अनुमति नविकरण गर्न सक्नेछ ।

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

\# शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

(६) अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेको शिक्षण संस्थाले प्रत्येक वर्ष माघ मसान्तभित्र नियमानुसारको राजश्व दाखिला गर्नु पर्नेछ, साथै सञ्चालन अनुमति प्राप्त संस्थाले नविकरण प्रयोजनका लागि अनुसूची-६ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

✍ (६क.) उपदफा (६) बमोजिम नविकरणका लागि आवेदन नगर्ने शिक्षण संस्थाले प्रति महिना प्रति कार्यक्रम दश हजार रूपैंया अतिरिक्त शुल्क बुझाई नविकरणका लागि २०७४ साल माघ मसान्त भित्रमा आवेदन गर्न सक्नेछ । सो अवधि भित्र नविकरणका लागि आवेदन नगर्ने शिक्षण संस्थाको अनुमति स्वत: खारेज भएको हुनेछ ।

(७) सञ्चालन अनुमति नविकरणका लागि सम्बन्धित शिक्षण संस्थाले निम्न बमोजिमका कागजातहरू निवेदन साथ अनिवार्य रुपमा पेश गर्नु पर्नेछः

(क) नविकरणका लागि निवेदन दिंदाका बखतको विद्यार्थी संख्याका आधारमा राजश्व रकम दाखिला गरेको सक्कल भौचर,

(ख) गत आर्थिक वर्षको लेखा परिक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि,

(ग) गत आर्थिक वर्षको कर चुक्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि,

(घ) हाल अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको कार्यक्रमगत विवरण,

(ङ) कार्यरत शिक्षकको योग्यता खुलेको विवरण,

(च) छात्रवृत्ति वितरणको अध्यावधिक विवरण ।

(८) निरीक्षण तथा अनुगमन टोलीले पेश गरेको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेका सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू समितिबाट निर्धारण गरेको अवधिभित्र सम्बन्धित शिक्षण संस्थाले पूरा गर्ने गरी लिखित प्रतिवद्धता पेश गरेको आधारमा मात्र सञ्चालन अनुमति नविकरण गर्न सकिने छ । उल्लिखित अवधिभित्र शिक्षण संस्थाले गरेको प्रतिबद्धता बमोजिमका सुधारहरू गरेको नपाइएमा समितिले सो शिक्षण संस्थालाई आगामी वर्षका लागि भर्ना स्थगन गर्न वा सञ्चालन अनुमति रद्द गर्न मन्त्रालय समक्ष सिफारिस गर्न सक्नेछ ।

(९) यस निर्देशिकामा उल्लेखित शर्त पूरा नगरेमा समितिको सिफारिसमा मन्त्रालयले जुनसुकै बखत सञ्चालन अनुमति रद्द गर्न सक्नेछ । त्यसरी सञ्चालन अनुमति रद्द गर्नु अघि सम्बन्धित शिक्षण संस्थालाई सफाई पेश गर्ने मनासिव मौका दिइनेछ ।"

परिच्छेद– ६

अनुमति खारेज हुने अवस्था

९. **समितिको सिफारिशमा मन्त्रालयले देहायको अवस्थामा कुनै पनि स्वीकृति प्राप्त शिक्षण संस्थाको अनुमति खारेज गर्न सक्नेछ :–**

(१) शिक्षण संस्था सञ्चालन अनुमति पत्र लिंदा खुलाएको अनुसूची–२ मा उल्लेखित पूर्वाधारहरु पुरा नगरेमा वा अनुसूची –३ मा उल्लेखित शर्त पुरा गरेको नपाइएमा, वा

* (२) सम्बधन प्रदान गर्ने विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थासंगको सम्झौता खारेज, रद्द वा समाप्त गरेको व्यहोरा खुलाई आएमा,

* (३) दफा ८ को उपदफा (८) बमोजिम समितिको सिफारिसमा मन्त्रालयले तोकिदिएको अवधिमा सम्बन्धित शिक्षण संस्थाले गरेको लिखित प्रतिवद्धता बमोजिम सुधार गरेको नपाइएमा समितिले सो संस्थाको अनुमति रद्द गर्न मन्त्रालय समक्ष सिफारिस गरेमा,

* (४) सम्बन्धन दिने संस्थाले तोकेको क्रेडिट पूरा नगरेमा,

* (५) तोकिएका कागजात सहित सञ्चालन अनुमति नविकरणका लागि निवेदन पेश नगरेमा,

*✍ (६) मन्त्रालयको स्वीकृति नलिई कम्पनीको नाम वा विश्वविद्यालयको नाम वा शैक्षिक कार्यक्रम वा शैक्षिक कार्यक्रमको नाम वा कार्यक्रमको अवधि वा उपाधिको नाम, संस्था (कलेज)को नाम वा सम्बन्धन परिवर्तन वा संचालन स्थान परिवर्तन गरेमा,

✍ (७) अनुमति प्राप्त शैक्षिक कार्यक्रम बाहेकको कार्यक्रम सञ्चालन गरेमा,

✍ (८) बैंक ग्यारेन्टीको नविकरण समयमा नगरेमा,

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

✍ (९) प्रत्येक वर्ष विद्यार्थीको शुल्क नबुझाएमा

✍ (१०) दफा ९ङ को उपदफा (६) बमोजिम गरेमा,

*** ९क. विश्वविद्यालय/शिक्षण संस्थाको सम्बन्धन, संस्थाको नाम, कार्यक्रमको नाम तथा कार्यक्रम सञ्चालन स्थान परिवर्तन सम्बन्धी व्यवस्थाः**

विश्वविद्यालय/शिक्षण संस्थाको सम्बन्धन, संस्थाको नाम, कार्यक्रमको नाम तथा कार्यक्रम सञ्चालन स्थान परिवर्तन प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछ :

(क) अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेको शिक्षण संस्थाले QAA/Accreditation भएको विश्वविद्यालय/शिक्षण संस्थाको सम्बन्धन लिई सम्बन्धन परिवर्तनको स्वीकृतिका लागि मन्त्रालय समक्ष निवेदन दिएमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको अध्ययन निरन्तरता हुने लिखित सर्तमा मन्त्रालयले सम्बन्धन परिवर्तनको स्वीकृति दिन सक्नेछ । तर यस्तो सम्बन्धन परिवर्तनका कारणले पूर्व सम्बन्धन प्रदान गर्ने विश्वविद्यालय अन्तर्गत अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको अध्ययन निरन्तर हुने कुराको सुनिश्चितता सम्बन्धित शिक्षण संस्थाले नै गर्नुपर्ने छ ।

(ख) यो दफा प्रारम्भ हुनुअघि अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेको शिक्षण संस्थाको सम्बन्धन प्रदायक विश्वविद्यालय गुणस्तर सुनिश्चितता QAA/Accreditation प्राप्त नभएको रहेछ भने यो दफा प्रारम्भ भएको मितिले पाँच वर्ष भित्र गुणस्तर सुनिश्चितता QAA/Accreditation लिएको लिखित प्रमाण संलग्न राखी मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नुपर्ने छ ।

तर त्यस्तो सम्बन्धन प्रदायक विश्वविद्यालयले गुणस्तर सुनिश्चितता QAA/Accreditation प्राप्त नगरेको अवस्थामा सञ्चालनमा रहेको शिक्षण संस्थाले गुणस्तर सुनिश्चितता QAA/Accreditation प्राप्त गरेको अन्य विश्वविद्यालयसँग पाँच वर्ष भित्र सम्बन्धन लिइसक्नु पर्नेछ । यसरी सम्बन्धन नलिने शिक्षण संस्थाहरूको सञ्चालन अनुमति रद्द गरिनेछ ।

✍ (ग) सञ्चालनमा रहेको कम्पनीको नाम वा विश्वविद्यालयको नाम वा शैक्षिक कार्यक्रम वा शैक्षिक कार्यक्रमको नाम वा कार्यक्रमको अवधि वा उपाधिको नाम, संस्था (कले ज)को नाम वा सम्बन्धन परिवर्तन वा संचालन स्थान परिवर्तन भएको व्यहोरा लेखि आएमा मन्त्रालयले अनुमति प्रदान गर्न सक्नेछ ।

(घ) अनुमति प्राप्त भई सञ्चालन भएको कुनै पनि शिक्षण संस्थालाई सामान्यतया अर्को स्थानमा स्थानान्तरण पाइने छैन । तर स्थानान्तरण गर्नु पर्ने कुनै विशेष कारण भए सो कारण खोली मन्त्रालय समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ र मन्त्रालयबाट स्थानान्तरणको स्वीकृति प्राप्त भएपछि मात्र कार्यक्रम सञ्चालन स्थान परिवर्तन गर्न सकिने छ ।

(ङ) अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेको शिक्षण संस्थाको नाम परिवर्तन गर्नु परेमा शिक्षा मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति लिई नाम परिवर्तन गर्नु पर्नेछ । मन्त्रालयको स्वीकृति बेगर नाम परिवर्तन गरेमा सञ्चालन अनुमति रद्द गरिनेछ ।

✍ (च) सञ्चालनमा रहेको कम्पनीको नाम वा विश्वविद्यालयको नाम वा शैक्षिक कार्यक्रम वा शैक्षिक कार्यक्रमको नाम वा कार्यक्रमको अवधि वा उपाधिको नाम, संस्था (कलेज)को नाम वा सम्बन्धन परिवर्तन वा संचालन स्थान परिवर्तन गर्नु अघि त्यस्तो व्यहोरा खुलाई सम्बन्धित संस्थाले कम्तिमा ३ पटक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा सो सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्नु पर्नेछ ।

(छ) यसरी सार्वजनिक सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिन भित्र कोही कसैको दावि विरोध सम्बन्धी उजुरी परेमा सोको टुंगो लागेपछि र दावि विरोध सम्बन्धी उजुरी नपरेमा मात्र माग अनुसारको परिवर्तनका लागि स्वीकृति दिन सकिनेछ ।

✍ (ज) सञ्चालनमा रहेको कम्पनीको नाम वा विश्वविद्यालयको नाम वा शैक्षिक कार्यक्रम वा शैक्षिक कार्यक्रमको नाम वा कार्यक्रमको अवधि वा उपाधिको नाम, संस्था (कलेज)को नाम वा सम्बन्धन परिवर्तन वा संचालन स्थान परिवर्तन गर्ने स्वीकृति प्रदान भएमा सो वापत पाँच लाख रुपैंया थप राजश्व बुझाउनु पर्नेछ ।

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

* ९ख. **कार्यक्रम थप सम्बन्धी व्यवस्थाः** सञ्चालनमा रहेका शिक्षण संस्थाहरूमा थप कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु परेमा सञ्चालन अनुमतिका लागि देहायको प्रकृया पूरा गर्नु पर्नेछः

✍ (क) Quality Assurance Agency/Accreditation प्राप्त विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा मन्त्रालयको अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका शिक्षण संस्थाहरूले पूर्वाधार पुरा गरेको खण्डमा विषय र तह थप गर्न दफा ३ को उपदफा (५) को खण्ड (ञ) बमोजिम आवेदन दस्तुर बुझाई आर्थिक वर्ष सुरु भएको मितिले ३५ दिन भित्र विषय वा तह थपका लागि मन्त्रालय समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(ख) दफा (क) बमोजिम दर्ता भएका निवेदन उपर कारवाहीका लागि स्थलगत निरीक्षण गरी गराई सोको प्रतिवेदनका आधारमा समितिको सिफारिसमा एक पटकमा बढीमा दुई वटा कार्यक्रमका लागि मन्त्रालयले अनुमति प्रदान गर्न सक्नेछ ।

(ग) यस निर्देशिका विपरित मन्त्रालयको स्वीकृति नलिई विषय वा तह थप गरी शिक्षण संस्था सञ्चालन गरेको पाइएमा जुनसुकै बखत मन्त्रालयले त्यस्ता संस्थाको सञ्चालन अनुमति रद्द गर्न सक्नेछ ।"

* ९ग. **भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी व्यवस्थाः** (१) सञ्चालन अनुमति प्राप्त गर्नका लागि शिक्षण संस्थाले देहाय बमोजिमका भौतिक पूर्वाधारहरू पूरा गरेको हुनुपर्ने छ :

(क) शिक्षण संस्था स्थापना एवम् सञ्चालनका लागि अनुसूचि-५ मा उल्लिखित जनरल नर्म्स बमोजिमका पूर्वाधारहरू पूरा गरेको हुनु पर्नेछ ।

(ख) नयाँ आवेदन दिने संस्थाले काठमाडौं उपत्यकामा भए कम्तिमा १ रोपनी, पहाडमा भए ३ रोपनी र तराईमा भए ३ कठ्ठा जमिन संस्थाकै नाममा प्राप्त गरेको हुनु पर्नेछ । सो देखि वाहेक मापदण्ड अनुरुपको थप जग्गा कम्तिमा १० वर्षको लागि लिजमा लिई सञ्चालन गर्न पाइने छ ।

(ग) यस अघि सञ्चालन अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्था र सञ्चालन अनुमतिका लागि आवेदन गरेका संस्थाहरूको हकमा समेत सञ्चालन अनुमति पाएको १० वर्ष भित्र मापदण्ड बमोजिमको जमिन संस्थाकै नाममा प्राप्त गरेको हुन पर्नेछ । साथै त्यस्ता शिक्षण संस्थाले बढीमा १५ वर्ष भित्र आफ्नै स्वामित्वमा रहेको जमिनमा भवन निर्माण गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

(घ) यसरी उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने शिक्षण संस्थाको शैक्षिक भवन, कक्षा कोठा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भवन संहिता अनुरुप भएको हुनु पर्नेछ ।

(ङ) दफा ९ग को उपदफा (१) को खण्ड (ख) र खण्ड (ग) बमोजिमको जग्गा मन्त्रालयको स्वीकृति विना विक्री गर्न, ऋण लिन र धरौटी राख्न नपाउने गरी मालपोत कार्यालयबाट रोक्का राखिने छ । कुनै कारणवस शिक्षण संस्थाले विद्यार्थीको अध्ययन पूरा नगरेमा धरौटीको अतिरिक्त यसरी रोक्का राखेको जग्गा मन्त्रालयले लिलाम वढावढ गरी प्राप्त रकमबाट अध्ययनरत विद्यार्थीको अध्ययन पूरा गराउन सक्नेछ ।

(च) यस दफामा लेखिएको भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्थामा कार्यक्रम थप गर्ने संस्थाले सोही अनुपातमा जग्गा लगायतका भौतिक पूर्वाधारहरूको व्यवस्था गर्नु पर्ने छ ।

* ९घ. **छात्रवृत्ति सम्बन्धी व्यवस्थाः** सञ्चालन अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्थाले छात्रवृत्तिमा अध्ययनको लागि देहायको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ :-

(क) सञ्चालन अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्थाले स्वदेशी लगानीकर्ता भए कूल क्षमताको कार्यक्रमगत आधारमा प्रत्येक कार्यक्रममा १० प्रतिशत र विदेशी लगानीकर्ता भए प्रत्येक कार्यक्रममा २० प्रतिशत सिट छात्रवृत्ति नेपाल सरकारलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(ख) यसरी प्राप्त हुने छात्रवृत्ति कोटामा सम्बन्धित शिक्षण संस्थाले लिने भर्ना परीक्षा उत्तीर्ण गरेका आधारमा जेहेन्दार, विपन्न, महिला, जनजाति, मधेशी, दलित, अपांग, पिछडिएको क्षेत्रका व्यक्तिहरू समेत समिटिने गरी छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

(ग) यसरी प्रदान गरिएको छात्रवृत्ति वितरणको अध्यावधिक विवरण सञ्चालन अनुमति नविकरणको निवेदनसाथ अनिवार्य रुपमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(घ) शिक्षण संस्थाले छात्रवृत्तिमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूबाट मन्त्रालयले तोकिदिएको शीर्षकमा मात्र शुल्क लिन सक्नेछ ।

(ङ) यस दफा बमोजिम छात्रवृति प्रदान गरिएको विवरण विश्वविद्यालय अनुदान आयोगलाई समेत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । ”

* ९ङ **धरौटी तथा दायित्व सम्बन्धी व्यवस्था :** सञ्चालन अनुमति प्राप्तिका लागि निवेदन पेश गर्ने संस्थाले दाखिला गर्नुपर्ने धरौटी रकम सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(१) सञ्चालन अनुमति प्राप्तिका लागि शिक्षण संस्थाले स्वीकृत प्राप्त क वर्गको वाणिज्य बैंकको मुद्धती खातामा संस्थाकै नाममा मन्त्रालयको स्वीकृति विना झिक्न, ऋण लिन र धरौटी राख्न नपाउने गरी विषयगत रुपमा देहाय अनुसारको रकम धरौटी वापत दाखिला गर्नुपर्ने छ ।

अप्राविधिक विषयः

(१) छ महिनासम्मको व्यावसायिक विषयको लागि रु १,००,००० (एकलाख),
(२) एक वर्ष अवधिको व्यावसायिक विषयका लागि रु.२,००,०००।-(दुईलाख),
(३) एक वर्षसम्मको साधारण विषय (एकेडेमिक कोर्ष) को लागि रु.५,००,०००।-(पाँच लाख),
(४) दुई वर्षसम्मको साधारण विषय (एकेडेमिक कोर्ष) को लागि रु.१०,००,०००।-(दश लाख),
(५) तीन वर्षसम्मको साधारण विषय (एकेडेमिक कोर्ष) को लागि रु.१५,००,०००।-(पन्ध्र लाख)
(६) चार वर्षसम्मको साधारण विषय (एकेडेमिक कोर्ष) को लागि रु.२०,००,०००।-(बीस लाख)

प्राविधिक विषय

(१) एक वर्ष अवधिको प्राविधिक विषयका लागि रु १०,००,०००।-(दश लाख),
(२) दुई वर्ष अवधिको प्राविधिक विषयका लागि रु १५,००,०००।-(पन्ध्र लाख),
(३) तीन वर्ष अवधिको प्राविधिक विषयका लागि रु २०,००,०००।-(बीस लाख),
(४) चार वर्ष अवधिको प्राविधिक विषयका लागि रु २५,००,०००।-(पच्चिस लाख),

(२) शिक्षण संस्थाले उपदफा (६) बमोजिमको अवस्थामा बाहेक सम्बन्धित विषयको कार्यक्रम सञ्चालन बन्द गरेमा वा शिक्षण संस्था बन्द गरेको अवस्थामा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको अध्ययन समाप्त भएपछि मात्र त्यसरी राखिएको धरौटी रकम मन्त्रालयले फुकुवा गर्न सक्ने छ ।

(३) कुनै पनि शिक्षण संस्था आफ्नै कारणले बन्द गर्नु पर्ने अवस्था आइ परेमा त्यस्तो शिक्षण संस्था बन्द गर्नु पर्ने कारण खुलाई लिखित निवेदन मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नुपर्ने छ ।

तर शिक्षण संस्था बन्द भएको कारणले कसैलाई तिर्न वा बुझाउन बाँकी रहेका कुनै रकम वा ऋण वा अन्य कुनै दायित्व सम्बन्धित संस्थाको नै हुनेछ ।

(४) शैक्षिक सत्र शुरु भई पठन पाठन शुरु भइसकेको भए त्यस्तो अवस्थामा सो कार्यक्रम पूरा नगरिकन शिक्षण संस्था बन्द गर्न पाइने छैन । कुनै कारणवश शिक्षण संस्था बन्द वा शैक्षिक कार्यक्रम वा शैक्षिक सत्र रद्द गर्नु पर्ने स्थिति आएमा शिक्षण संस्थाको आफनै खर्चमा विद्यार्थीको बाँकी पठन पाठनको व्यवस्था गरिदिनु पर्ने दायित्व सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको हुनेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम अर्कै संस्थामा अध्ययन गराउनु पर्ने भई अध्ययन खर्चका लागि संस्थाको नाममा रहेको चल अचल सम्पत्तिबाट नपुग्ने भए संस्था सञ्चालकहरूको नाममा रहेको चल अचल सम्पत्ति वा जायजेथाबाट समेत त्यस्ता विद्यार्थीको अध्ययनको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

✍ (६) विश्वविद्यालयले सम्बन्धन खारेज गरेमा वा अनुमति पत्र रद्द भएमा वा स्वीकृति वेगर विश्वविद्यालयको नाम वा शैक्षिक कार्यक्रम परिवर्तन वा विषय वा तह थप गरेमा वा सञ्चालन स्थान परिवर्तन गरेमा वा नविकरणको लागि निवेदन नदिएमा वा धरौटी वा बैंक ग्यारन्टी अध्यावधिक नगरेमा वा शिक्षण संस्था

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

सञ्चालन नगरी बिना सूचना तीस दिनभन्दा बढी शिक्षण संस्था बन्द गरेमा सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको नाममा रहेको धरौटी समेत जफत हुनेछ ।

(७) दफा ९ङ को उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि एउटै संस्थाले एकै तहको एकभन्दा वढी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न चाहेमा प्रति थप कार्यक्रम वापत सो खण्डमा उल्लेखित रकमको आधा रकम धरौटी राख्नु पर्ने छ ।

✍ (८) यो निर्देशिका प्रारम्भ हुनु भन्दा अगाडी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्वीकृति पाइसकेको संस्थाले सम्वत् २०७४ साल चैत्र मसान्त भित्र उपदफा (१) बमोमिज नपुग हुने धरौटी रकम स्वीकृत प्राप्त “क” वर्गको वाणिज्य बैंकको मुद्धती खातामा संस्थाकै नाममा मन्त्रालयको स्वीकृति विना झिक्न, ऋण लिन र धरौटी राख्न नपाउने गरी थप गर्नुपर्नेछ र सोको लिखित जानकारी मन्त्रालयलाई गराउनु पर्नेछ । यसरी धरौटी रकम जम्मा नगर्ने शिक्षण संस्थाको कार्यक्रम जुनसुकै बखत मन्त्रालयले बन्द गर्न सक्नेछ ।

✍ (९) उपदफा (८) बमोजिम सम्वत् २०७३ साल साउन मसान्त भित्र धरौटी रकम अध्यावधिक नगरेका शिक्षण संस्थाले प्रति महिना प्रति कार्यक्रम दश हजार रूपैयाँका दरले अतिरिक्त दस्तुर बुझाई धरौटी अध्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

✍ (१०) उपदफा (१) बमोजिमको धरौटी वापतको रकममध्येबाट बढीमा पचहत्तर प्रतिशत सम्मको रकम कम्तिमा पाँच वर्ष अवधि सम्म वहाल रहने गरी “क” बर्गको वाणिज्य बैंकको बैंक ग्यारेन्टी पेश गर्न सक्ने छ । त्यस्तो बैंक ग्यारेन्टीको म्याद समाप्त हुनु एक महिना अगावै नविकरण गर्ने दायित्व सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको हुनेछ ।

✍ (११) उपदफा (१०) बमोजिमको बैंक ग्यारेण्टी राखेमा सम्बन्धित संस्थाको नगद धरौटी फिर्ता गर्न बाधा पर्ने छैन ।

✍ (१२) धरौटी रकम नबुझाउने वा धरौटी अध्यावधिक नगर्ने र प्रत्येक वर्ष विद्यार्थीको शुल्क नबुझाउने शिक्षण संस्थाको सबै प्रकारको बैंक खाता मन्त्रालयले जुनसुकै बखत रोक्का गर्न सक्नेछ ।

✍ (१३) दूर शिक्षाको माध्यमबाट सम्पर्क कक्षा संचालन गर्ने शिक्षण संस्थाको हकमा दफा ९ङ को उपदफा (१) बमोजिम राख्न पर्ने धरौटी रकम पचास प्रतिशत मात्र हुनेछ ।

✍ (१४) उपदफा (१०) बमोजिमको बैंक ग्यारेण्टीका लगत मन्त्रालयले राख्नेछ र सोको अभिलेख अध्यावधिक राख्नुपर्नेछ ।

✍ (१५) मन्त्रालयले उपदफा (१०) बमोजिमको वैंक ग्यारेण्टीको म्याद समाप्त हुनु अगावै नविकरण गर्ने कुराको जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद– ७
विविध

१०. (१)यस निर्देशिका अनुरुप अनुमति पाई सञ्चालन भएका शैक्षिक संस्थालाई नेपाल सरकारले कुनै पनि किसिमको भौतिक तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउन बाध्य हुने छैन ।

* (२) यस अघि नै सञ्चालन अनुमतिका लागि निवेदन दिएका संस्थाहरूको हकमा यो निर्देशिकाको पहिलो संशोधन स्वीकृत भई लागू भएपछि सम्बन्धन प्रदायक विश्वविद्यालय यथावत राखी वा परिवर्तन गर्ने गरी संस्थाहरुले निवेदन पेश गर्न पाउने गरी मन्त्रालयले सो सम्बन्धी सूचना राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशन गर्नेछ । त्यसरी सूचना प्रकाशित भएको मितिले ६० दिनभित्र दफा ३ को उपदफा (५) बमोजिमका कागजात संलग्न गरी मन्त्रालय समक्ष लिखित निवेदन दिनुपर्ने छ । सो अवधिभित्र लिखित निवेदन नदिएमा यस पूर्व दर्ता गरिएको सञ्चालन अनुमति आवेदन स्वतः रद्द हुनेछ ।”

* (३) सम्बन्धन प्रदान गर्ने निकायले सञ्चालन अनुमति प्राप्त गरेका शिक्षण संस्थामा भए गरेको अनुगमनको प्रतिवेदन अनिवार्य रुपमा मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

* (४) सञ्चालन अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्थामा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको वाह्य परीक्षा सम्बन्धी

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

जानकारी मन्त्रालयलाई गराउनु पर्नेछ । मन्त्रालयले त्यस्तो परीक्षाको अनुगमनका लागि विषय विज्ञ तथा कर्मचारी खटाउन सक्नेछ ।"

* (५) ....

* (६) ....

* (७) ....

(८) अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्थाको विधान/प्रबन्धपत्र/नियमावली संशोधन भए सो को जानकारी मन्त्रालयलाई तुरुन्त दिनु पर्ने छ ।

(९) संझौता बमोजिम आउने बिदेशी शिक्षकहरुको लागि अध्ययन/अध्यापन भिसाको सिफारिस मन्त्रालयले गर्ने छ ।

(१०) अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्था र कार्यरत व्यक्तिहरुले प्रचलित कानून अनुसार कर तिर्नुपर्ने छ ।

(११) विदेशी संस्थासंग सम्बन्धन लिई उच्च माध्यमिक तथा सो भन्दा माथिको तहमा "दूर शिक्षा" को अवधारणा अनुरुप सञ्चालन हुने कक्षाहरुमा पनि यही निर्देशिका बमोजिम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

(१२)शिक्षण संस्थाको शिक्षक एवं कर्मचारीहरु नियुक्ति गर्दा कर्मचारी एवं शिक्षकहरुको सेवा शर्त सम्बन्धी विषयमा आफैले नियम बनाउन सक्नेछन् । तर विदेशी कर्मचारी एवं शिक्षकको नियुक्ति गर्दा भने मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति लिएर मात्र गर्नु पर्नेछ ।

(१३)अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्थालाई विदेशी विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धन वापत रकम दिनु पर्ने भएमा त्यस्तो विश्वविद्यालय वा शैक्षिक संस्थाको सिफारिसको आधारमा मन्त्रालयले बिदेशी मुद्रा सटही सुविधाको लागि सिफारिश गर्न सक्नेछ ।

*(१४) ....

*(१५) ....

*(१६) ....

*(१७) ....

(१८) समिति र मन्त्रालयले समय समयमा दिएको निर्देशन पालन गर्नु सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

✍ (१९) मन्त्रालयबाट अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेको शिक्षण संस्थाले लिने शुल्कको विवरण प्रत्येक शैक्षिक वर्षको सुरुमा अनिवार्य रुपमा मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

✍ (२०) चिकित्सा शिक्षा बाहेकका प्राविधिक विषयका कार्यक्रम संचालनका लागि सम्बन्धित विषयगत काउन्सिल (परिषद्) को पूर्व सहमति पत्र अनिवार्य हुनेछ । यस सम्बन्धमा निजी लगानीमा संचालन गरिने प्राविधिक महाविद्यालय (कलेज/क्याम्पस) सम्बन्धमा बनेको आधारभूत नीति, २०६३ बमोजिमका विषयगत मापदण्ड समेत पूरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

✍ (२१) मन्त्रालयको अनुमति नलिई कार्यक्रम संचालन गरेको पाइएमा त्यस्ता शिक्षण संस्थालाई प्रचलित कानूनको अधिनमा रही ठगी सम्बन्धी कारवाहीका लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सकिनेछ ।

***१०क.** **<u>यसै निर्देशिका बमोजिम भए गरेको मानिने:</u>** यस अघि सञ्चालन अनुमति प्रदान गरिएका जुनसुकै तहका कार्यक्रमहरूको सञ्चालन अनुमति यसै निर्देशिका बमोजिम भए गरेको मानिने छ ।

***१०ख.** **<u>अनुसूचीमा हेरफेर तथा संशोधन :</u>** मन्त्रालयले समय समयमा यस निर्देशिकाका अनुसूचीहरूको हेरफेर तथा संशोधन गर्न सक्नेछ ।

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

*** अनुसूची: १**

सञ्चालन अनुमति आवेदन फाराम

(दफा ३ को उपदफा(२) संग सम्बन्धित)

मितिः

श्री शिक्षा मन्त्रालय,
सिंहदरबार, काठमाडौं ।

विषय :– सञ्चालन अनुमति सम्बन्धमा ।

हामीले नेपालमा उच्च शिक्षा सञ्चालनका लागि देहायको विदेशी विश्वविद्यालय/शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धन प्राप्त गरेकोले विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९ मा उल्लिखित प्रावधान बमोजिमका विवरण खुलाई तोकिए बमोजिमका कागजात तथा निवेदन दस्तुर बुझाएको सक्कलै भौचर यसैसाथ संलग्न गरी शिक्षण संस्था सञ्चालन अनुमति प्राप्तिका लागि यो निवेदन पेश गरेका छौं ।

सम्बन्धन प्रदान गर्ने विश्वविद्यालय/शिक्षण संस्था सम्बन्धी विवरणः

(१) विश्वविद्यालयको नामः
(२) ठेगानाः
(३) आधिकारिक सम्पर्क व्यक्तिको नाम, ठेगाना, फोन, इमेलः
(४) सम्बन्धन प्रदान गरेका शैक्षिक कार्यक्रमः....................,....................,........................,...................

निवेदन गर्ने कम्पनी/संस्था सम्बन्धी विवरणः

(१) कम्पनी/संस्थाको नाम, ठेगानाः (२) कम्पनी/संस्था दर्ता नं.:
(३) कम्पनी/संस्था दर्ता मितिः
(४) कम्पनी/संस्था दर्ता गर्ने निकायको नाम र ठेगानाः
(५) स्थायी लेखा नं.:

प्रस्तावित शिक्षण संस्था (कलेज) सम्बन्धी विवरणः

(१) नामः
(२) ठेगानाः
(३) फोन नं.........................इमेल.....................
(४) अनुमति लिन चाहेको शैक्षिक कार्यक्रमः

प्रस्तावित शिक्षण संस्थाको हालको भौतिक विवरणः

(१) कम्पनीको स्वामित्वको जग्गाको क्षेत्रफल तथा ठेगाना :
(२) कम्पनीले लिज सम्झौता गरी प्राप्त जग्गाको क्षेत्रफल तथा ठेगाना :
(३) भवन संख्या : (४) कोठा संख्या :
(५) फर्निचरको व्यवस्थाः (६) खेल मैदानको व्यवस्थाः
(७) शौचालयको व्यवस्था : (८) खानेपानीको व्यवस्थाः
(९) पुस्तकालय एवं पुस्तक संख्याः (१०) प्रयोगशालाको व्यवस्थाः
(११) सवारी साधनको व्यवस्थाः (१२) अध्यापन गराउन सक्ने विद्यार्थी संख्याः
(१३) शिक्षक संख्याः

कम्पनी/संस्थाको छाप

निवेदकः
दस्तखतः
नामथरः
दर्जाः

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित
✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित
\# शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

ठेगानाः सम्पर्क फोनः इमेलः

अतिरिक्त विवरणः

१. शैक्षिक संस्थाको नामः

(क) देवनागरीमाः

(ख) अंग्रेजीमाः

२. ठेगानाः

(क) जिल्लाः

(ख) म.न.पा./उप.म.न.पा./न.प./गा.वि.स.:

(ग) वडा नं.:

(घ) मार्ग, टोलः

३. संस्था दर्ता सम्बन्धी विवरणः

(क) दर्ता नं.:

(ख) दर्ता मितिः

(ग) संस्था दर्ता गर्ने निकायको नाम र ठेगानाः

(घ) कम्पनीको प्रकारः प्राइभेट लिमिटेड/कम्पनी लिमिटेड, ...

४. स्थायी लेखा दर्ता सम्बन्धी विवरणः

(क) कारोवारको नामः

(ख) दर्ता नं.:

(ग) दर्ता मितिः

(घ) करदाताको प्रकारः

(ङ) करदाताको ठेगानाः

(च) दर्ता गर्ने निकायको नाम र ठेगानाः

५. जग्गा सम्बन्धी विवरणः

(क) आफनै स्वामित्वको जग्गाकोः

- क्षेत्रफल ....
- अवस्थितिः जिल्ला...................
  न.पा/गा.वि.स.........
  वडा नं..................
  टोलः......................
  मार्गः...................

(ख) लिज सम्झौतामा लिइएको जग्गाकोः

- क्षेत्रफल ....
- अवस्थितिः जिल्ला...................
  न.पा/गा.वि.स.........
  वडा नं..................

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

टोलः.....................
मार्गः...................

- लिजको अवधि....................(संझौता पत्रको प्रतिलिपि पेश गर्ने)

६. भवन सम्बन्धी विवरणः

(१) पक्की/कच्ची.........
(२) तला...................
(३) कोठा..................
(४) भवन आफनै स्वामित्वमा / वहालमा......................
(५) भवन रहेको जग्गाको क्षेत्रफल...............................
(६) भवनको स्वामित्वः ....
(७) भवन वहालमा लिएको भए वहाल अवधि....................(संझौता पत्रको प्रतिलिपि पेश गर्ने)
(८) कम्पाउण्डको क्षेत्रफलः
(९) भवनको बनावटः (क) सिमेन्ट पक्की (ख) ढुंगा,माटो पक्की (ग) कच्ची

७. फर्निचर तथा अन्य उपकरण सम्बन्धी विवरणः

विवरण	कक्षाकोठाको लागि	कार्यालयको लागि	पुस्तकालयको लागि	प्रयोगशालाको लागि	अन्य
डेस्क संख्या					
बेन्च संख्या					
टेबुल संख्या					
कुर्ची संख्या					
दराज संख्या					
र्‍याक संख्या					
सूचना बोर्ड					
कालोपाटी संख्या					
कम्प्यूटर संख्या					
अन्य					

८. पुस्तकालय सम्बन्धी विवरणः

(१) पाठ्य पुस्तक संग सम्बन्धित पुस्तकहरूको संख्या..........
(२) सन्दर्भ पुस्तकको संख्या........
(३) अन्य पुस्तक संख्या.........
(४) पुस्तकालयका लागि प्रयोग भएका कोठाहरूको संख्या.........
(५) वाचनालयको व्यवस्था छ/छैन............

९. शौचालय सम्बन्धी विवरणः

(१) महिलाहरूले प्रयोग गर्ने संख्या..........
(२) पुरुषहरूले प्रयोग गर्ने संख्या.............

१०. खेल मैदानको विवरण

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित
✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित
शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

(१) खेल मैदानको क्षेत्रफल.............
(२) मैदानमा खेल्न सकिने सम्भावित खेलहरू..........
(३) खेल सामाग्रीको विवरण...............

११. पिउने पानीको व्यवस्थाः

☐ सामान्य ☐ पर्याप्त ☐ नभएको

१२. छात्रावासको व्यवस्था

(१) महिला..........(२) पुरुष..................... (३) जम्मा........ नभएको ☐

१३. शिक्षक आवासको व्यवस्था छ छैन भएमा कोठा संख्या उल्लेख गर्ने,

(१) शिक्षक........... (२) शिक्षिका ....(३) जम्मा..........

१४. प्रयोगशाला सम्बन्धी विवरणः

विषय	कोठा संख्या	कोठाको क्षेत्रफल व.फि.मा	फर्निचरको व्यवस्था			उपकरणको व्यवस्था			विद्युत, आपूर्ति छ,छैन	पानी आपूर्ति छ,छैन
			न्यून	सामान्य	उत्तम	न्यून	सामान्य	उत्तम		

१५. सञ्चालन गर्न चाहेको शैक्षिक कार्यक्रमः

(क) तह......................
(ख) विषय..........

१६. कक्षा सञ्चालन हुने समय

(क) बिहान
(ख) दिउसो
(ग) बेलुका

१७. कक्षा सञ्चालन हुने समय

(क)...............देखि ....सम्म
(ख)...............देखि...............सम्म
(ग)................देखि..............सम्म

१८. लामो विदा हुने समय र अवधिः ....

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित
✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित
शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

१९. हाल अध्यापन गराउन सकिने विद्यार्थी क्षमता

कार्यक्रम	विषय/समूह	छात्र	छात्रा	जम्मा	कैफियत

२०. विभिन्न कार्यमा प्रयोग हुने कोठा र त्यसको क्षेत्रफलः

प्रयोजन	कोठा संख्या	कोठाको क्षेत्रफल
कक्षा सञ्चालनका लागि		
कार्यालयका लागि		
पुस्तकालयका लागि		
प्रयोगशालाका लागि		
कम्प्यूटरका लागि		
छात्रावासका लागि		
शिक्षक आवासका लागि		
स्टाफ रुम		
स्टोर		
सभाकक्ष		
जम्मा		

२१.प्रस्तावित शिक्षक विवरणः

सि.नं.	विषय	योग्यता	मुख्य विषय	शिक्षण अनुभव	स्थायी/अस्थायी/करार	संख्या

२२. हाल कार्यरत रहने शिक्षक विवरणः

सि. नं	नाम,थर	योग्यता	विषय	उत्तीर्ण साल	उत्तीर्ण शिक्षण संस्थाको नाम	अनुभव	अध्यापन गर्ने विषय	स्थायी अस्थायी	पूरा समय/आंशिक	नागरिकता नं.

२३. शिक्षण संस्थाका पदाधिकारीहरूः

सि.नं.	नाम,थर	पद	शैक्षिक योग्यता	पेशा	स्थायी ठेगाना	नागरिकता

२४. आर्थिक विवरण (बैंक मौज्दात)

खाताको नाम	खाता नं.	खाताको रकम	वैंकको नाम ,ठेगाना
चल्ती			
बचत			
मुद्दती			

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

खाताको नाम	खाता नं.	खाताको रकम	वैंकको नाम ,ठेगाना
अन्य			

२५. विद्यार्थीहरूबाट उठाइने शुल्क सम्बन्धी विवरणः–

कक्षा	विषय	मासिक /वार्षिक शिक्षणशुल्क	धरौटी	अन्य	जम्मा वार्षिक

२६. आय व्यय विवरण

शिक्षण शुल्क	अन्य शुल्क	ऋण	अनुदान/सहयोग	स्थायी स्रोत	अन्य स्रोत	जम्मा
					कुल जम्मा	

२७. लगानीको स्रोत

सि.नं.	लगानी कर्ताको नाम	ठेगाना	कबुल गरेको शेयर संख्या	रकम

२८.कुनै व्यक्ति वा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएको छ/छैन, लिएको छ भने सोको पूर्ण विवरणः–

(क)........................

(ख)........................

(ग)......................

२९. संस्था संचालकहरूको नामावली, नागरिकता नं. र नागरिकता प्रदान गरेको जिल्ला वा विदेशी नागरिक भए सो खुल्ने प्रमाण ।

माथि उल्लेखित विवरण यथार्थ हुन् । मन्त्रालयबाट स्थलगत निरीक्षण हुदा असत्य विवरण पेश गरेको ठहरिई सञ्चालन अनुमति प्रदान नगरेमा वा अनुमति रद्द गरेमा हाम्रो मञ्जुर छ भनी यो निवेदन पेश गरेका छौं ।

कम्पनी/संस्थाको छाप

संस्थाको अध्यक्षको नामः

दस्तखतः

मितिः

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

***अनुसूचीः २**

कबुलियतनामा

दफा ३ को उपदफा(९) को खण्ड (छ) संग सम्बन्धित

नेपाल सरकार, कम्पनी रजिष्टारको कार्यालय, काठमाडौंमा दर्ता भएको ....प्रा.लि.(द.नं. .... मिति ...., स्थायी लेखा नं. ...., ले देहायका सर्तहरूको अधिनमा रही ....विषयक्षेत्रमा................शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालनका निमित्त ....स्थानमा ....नामक शिक्षण संस्था सञ्चालन गर्न मञ्जुर गर्दछु/गर्दछौं भनी यो कबुलियतनामा लेखी सहीछाप गरी नेपाल सरकार शिक्षा मन्त्रालय समक्ष पेश गरेका छौं ।

सर्तहरू :

१. ....विश्वविद्यालय/शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा ....कार्यक्रमहरू निजी स्तरमा सञ्चालन गर्ने गरी ....जिल्लाको ....स्थानमा ....नामको कलेज स्थापना र सञ्चालन गर्ने छु/छौं ।

२. प्रस्ताव गरिए बमोजिम कलेज सञ्चालन गर्दा उक्त कलेजको जग्गा तथा भवनहरू बेचविखन, दान दातव्य वा अन्य कुनैपनि प्रकृयाबाट अरु कसैलाई हस्तान्तरण गर्नु अगाडि मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति अनिवार्यरूपमा लिने छु/छौं ।

३. संस्थाको नाम, सञ्चालन स्थल, कार्यक्रमको नाम परिवर्तन गर्नु परेमा तथा कुनै थप विषयको अध्ययन अध्यापन गर्नु परेमा मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति अनिवार्य रूपमा लिने छु/छौं ।

४. कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्वीकृत प्राप्त संस्थाले सम्बन्धन प्रदायक विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनको निरन्तरता सुनिश्चितता भएको कागजात पेश गर्ने छु/छौं ।

५. विदेशी शिक्षण संस्थाका सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९ बमोजिम धरौटीको रुपमा राखिएको रकम र संस्थाका नाममा रहेको जग्गा मन्त्रालयको स्वीकृति विना झिक्न, विक्रि गर्न, ऋण लिन वा प्रयोग गर्ने छैन/छैनौं ।

६. अध्ययन अध्यापनको पाठ्यक्रम, भर्नाका लागि आवश्यक पर्ने न्यूनतम योग्यता र परीक्षा प्रणाली सम्बन्धन दिने विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थाबाट तोकिए बमोजिम गर्ने छु/छौं ।

७. विद्यार्थी भर्ना संख्याको १० प्रतिशत सीट महिला, गरीब तथा जेहेन्दार, दलित पिछडिएको नेपाली नागरिकलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्ने छु/छौं ।

८. प्राध्यापक, प्रशिक्षक एवं सबै किसिमका कर्मचारीहरूको नियुक्ति गर्दा द्वितीय पक्षले नेपाली नागरिकहरू मध्येबाट गर्नुपर्नेछ । प्राध्यापक, प्रशिक्षक एवं प्राविधिक कर्मचारीहरूको हकमा नेपाली नागरिक उपलब्ध नभएको अवस्थामा मात्र मन्त्रालयको स्वीकृति लिई निश्चित अवधिका लागि अस्थायी र करारमा विदेशी नागरिकहरूलाई नियुक्ति गर्ने छु/छौं ।

९. संस्थाको आफ्नै कारणले सञ्चालन स्वीकृति प्राप्त कार्यक्रम बन्द गर्नु पर्ने अवस्था आइ परेमा सोको कारण खुलाई बन्द गरिने मिति भन्दा तीन महिना अगाडि मन्त्रालयलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ तर शिक्षण संस्था बन्द भएको कारणले कसैलाई तिर्न वा बुझाउन बाकी रहेका कुनै रकम वा ऋण वा अन्य कुनै दायित्व वहन गर्ने जिम्मेवारी वहन गर्ने छु/छौं ।

१०. कुनै कारणवस शिक्षण संस्था बन्द वा शैक्षिक कार्यकम वा शैक्षिक सत्र रद्द गर्नु पर्ने स्थिति आएमा विद्यार्थीको बाँकी अध्ययन पूरा गराइदिने दायित्व वहन गर्ने छु/छौं ।

११. प्रत्येक वर्ष लेखापरीक्षण प्रतिवेदन मन्त्रालयलाई उपलब्ध गराउन छु/छौं ।

१२. अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्था र कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीहरूले प्रचलित कानून अनुसार अनिवार्यरुपमा कर बुझाउने छु/छौं ।

१३. विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धन लिई संस्था सञ्चालन गर्न चाहनेले निर्देशिकामा उल्लिखित सर्तका अलावा सम्बन्धन दिने संस्थाले तोकेका अन्य सर्त तथा नर्म्स समेत पालना गर्ने छु/छौं ।

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

१४. विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९ ले गरेको व्यवस्था बमोजिम तोकिएको अवधिमा तोकिएको प्रक्रिया पूरा गरी सञ्चालन अनुमति नविकरणका लागि मन्त्रालय समक्ष निवेदन पेश गर्ने छु/छौं ।

१५.कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्थाले निर्देशिकामा तोकिए बमोजिमको साधारण तथा विषयगत सर्तहरू समेत पालन गर्ने छु/छौं ।

१६. मन्त्रालयले दिएको निर्देशन पालन गर्न मञ्जुर गर्दछु /गर्दछौं ।

कबुलियतनामा गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्थाको तर्फबाट

दस्तखतः
नाम थर :
दर्जाः
मितिः

कम्पनी /संस्थाको छाप

कबुलियतनामा गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्थाको तर्फबाट रोहवरमा बस्ने व्यक्ति

दस्तखतः नामथरः दर्जाः मितिः	दस्तखतः नाम थरः दर्जाः मितिः

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

*अनुसूची: ३

विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने संस्थाले पालना गर्नुपर्ने सर्तहरू :

दफा ३ को उपदफा(९) को खण्ड (छ) संग सम्बन्धित

१. संस्थाको प्याड, साइनवोर्ड, सूचना तथा विज्ञापनमा सम्बन्धन प्रदान गर्ने संस्था (विश्वविद्यालय वा निकाय) को नाम तथा देश र स्वीकृत कार्यक्रम अनिवार्य रूपमा उल्लेख गर्नुपर्ने छ ।

२. सम्बन्धन प्रदान गर्ने संस्था (विश्वविद्यालय वा निकाय) ले तोके बमोजिमको संख्यामा योग्य र दक्ष शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको व्यवस्था गर्नुपर्ने छ । विदेशी शिक्षक तथा व्यवस्थापक नियुक्ति गर्दा यस मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्ने छ ।

३. विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९ ले गरेको व्यवस्था बमोजिम तोकिएको अवधिमा तोकिएको प्रक्रिया पूरा गरी सञ्चालन अनुमति नविकरणका लागि प्रत्येक वर्ष निवेदन दिनुपर्ने छ ।

४. नेपालको परिचय दिने सामाजिक शिक्षा उक्त विषय प्रत्येक तहमा अध्ययन गराउने व्यवस्था गराउनु पर्नेछ ।

५. सम्बन्धन प्रदान गर्ने संस्था (विश्वविद्यालय वा निकाय) ले तोके बमोजिमको भौतिक तथा शैक्षिक पूर्वाधारहरू पूरा गरेको हुनुपर्ने छ ।

६. सम्बन्धन प्रदान गर्ने संस्था (विश्वविद्यालय वा निकाय) ले तोके बमोजिमको न्युनतम योग्यता पूरा गरेका विद्यार्थीहरूलाई मात्र भर्ना गर्नुपर्ने छ ।

७. सञ्चालन अनुमति पाएको संस्था सामान्यतया तोकिएको स्थानबाट अन्यत्र सार्न पाइने छैन । तर कुनै विशेष कारण परी स्थान परिवर्तन गर्नुपर्ने भएमा कारण सहित निर्देशिकाले व्यवस्था गरे बमोजिम पूर्व स्वीकृति लिएर मात्र स्थान परिवर्तन गर्न पाइने छ ।

८ सञ्चालन अनुमति पाएको संस्थाले नाम परिवर्तन गर्नुपरेमा प्रलचित कानुन बमोजिम सरोकारवाला निकायको स्वीकृति तथा अनुमति लिई यस मन्त्रालयको समेत अनुमति स्वीकृति लिएर मात्र नाम परिवर्तन गर्न पाइने छ ।

९. नेपाल भित्रको मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट समकक्षता तथा मान्यताका लागि तत्काल कारवाही अघि बढाउनु पर्नेछ

१०. सम्बन्धन दिने संस्थाले प्रभावकारी शिक्षण सिकाइका लागि कम्तिमा वर्षको एक पटक संस्थाको सुपरिवेक्षण गर्ने व्यवस्था गरेको हुनुपर्ने र उक्त सुपरिवेक्षण कार्य सम्पन्न भए पछि सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन मन्त्रालयमा समेत पेश गर्नुपर्ने छ ।

११. सञ्चालन स्वीकृति प्राप्त संस्थाहरूले सञ्चालन गर्ने वार्षिक परीक्षा सम्वन्धी जनाकारी मन्त्रालयलाई गराउनु पर्नेछ । मन्त्रालयले त्यस्तो परीक्षाको अनुगमनका लागि कर्मचारी खटाउन सक्नेछ ।

११. कार्यक्रम सञ्चालक संस्थाको व्यवस्थापन समिति परिवर्तन भएमा सोको जानकारी मन्त्रालयलाई दिनुपर्नेछ ।

१२. एक भन्दा बढी संस्थासंग सम्बन्धन लिन पाइने छैन ।

१३. मन्त्रालयले समय समयमा दिएको निर्देशनको पालना गर्नुपर्ने छ ।

१४. शैक्षिक शत्र /तह परिवर्तन भएमा मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्ने छ ।

१५. विद्यार्थी भर्ना संख्याको स्वदेशी लगानीकर्ता भए १० प्रतिशत र विदेशी लगानीकर्ता भए २० प्रतिशत सीट महिला, गरीब तथा जेहेन्दार, दलित पिछडिएको नेपाली नागरिकलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्नुपर्ने छ ।

१६. निर्देशिकाले तोके बमोजिमको धरौटी रकम स्वीकृति प्राप्त वाणिज्य बैंकको मुद्दती खातामा धरौटी स्वरुप राख्नुपर्ने छ । उक्त धरौटी रकम मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति वेगर झिक्न, प्रयोग गर्न वा ऋण लिन पाइने छैन ।

१७. कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्थाले निर्देशिकामा तोकिए बमोजिमको साधारण तथा विषयगत सर्तहरू समेत पालन गर्नुपर्ने छ ।

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

१८. कुनै कारणवश शिक्षण संस्था बन्द वा शैक्षिक कार्यक्रम वा शैक्षिक सत्र रद्द गर्नु पर्ने स्थिति आएमा विद्यार्थीको पठन पाठनको व्यवस्था सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको आफनै खर्चमा बाँकी अध्ययन पूरा गरिदिनु पर्ने कर्तव्य सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको हुनेछ ।

१९. विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धन लिई संस्था सञ्चालन गर्न चाहनेले यस नर्म्समा उल्लेख नभएको तर सम्बन्धन दिने संस्थाले अन्य कुनै नर्म्स तोकेको भए सोही अनुसार पालना गर्नु पर्नेछ र सो नर्म्सका बारेमा मन्त्रालयलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

२०. अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्थाले प्रत्येक वर्ष लेखापरीक्षण प्रतिवेदन मन्त्रालयमा बुझाउनु पर्ने छ ।

२१. अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्था र कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीहरूले प्रचलित कानून अनुसार अनिवार्यरुपमा कर तिर्नुपर्ने छ ।

२२. विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९ को पूर्ण पालना गर्नुपर्ने छ ।

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

*अनुसूची: ४

सञ्चालन अनुमति पत्र

दफा ३ को उपदफा(९) को खण्ड (छ) संग सम्बन्धित

च.नं. मितिः

श्री.........................

....

विषयः–सञ्चालन अनुमति सम्बन्धमा ।

त्यस कम्पनी/संस्थाले देहायको शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न पाउँ भनी मिति ....मा यस मन्त्रालयमा दिएको निवेदन उपर कारवाही हुँदा उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिको सिफारिसमा विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९ को अनुसूची-३ बमोजिमका सर्तहरू पूर्ण रुपमा पालना गर्ने तथा त्यस संस्थाले यस मन्त्रालयमा पेश गरेको अनुसूची-२ बमोजिमको कबुलियनामा समेतको पूर्ण पालना गर्ने गरी तपसिल बमोजिमको कार्यक्रम कक्षा सञ्चालन गर्न यस मन्त्रालयको मिति .... को निर्णयानुसार यो अनुमति प्रदान गरिएको छ ।

(क) कम्पनीको नाम र ठेगानाः

(ख) शिक्षण संस्थाको नाम :

(ग) सञ्चालन स्थानः

(घ) सम्बन्धन प्रदायक विश्वविद्यालयको नाम र देशः

(ङ) अनुमति प्राप्त कार्यक्रमको नाम तथा कार्यक्रमको अवधिः

(च) अध्यापनको माध्यमः

अनुमति प्रदान गर्ने अधिकारीको
सही..........................
नाम थरः ....
दर्जाः..........................
मिति.....................

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

अनुसूची-५

(दफा ९ग.को उपदफा(१) को खण्ड (क) संग सम्बन्धित)

शिक्षण संस्था स्थापना तथा सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने प्रारम्भिक मापदण्ड

१. **सञ्चालन गर्ने क्षेत्र:** शिक्षण संस्थाको स्थापना गर्दा औद्योगिक क्षेत्र र मूल सडकबाट केही टाढा, तर दमकल र एम्बुलेन्स गुड्न सक्ने बाटो भएको स्थानमा हुनुपर्ने ।

२. **शिक्षक तथा कर्मचारी:**

(क) शिक्षण संस्थामा अध्यापन गराउने सवै शिक्षकहरूको शैक्षिक योग्यता सम्बन्धित विषयमा कम्तीमा द्धितीय श्रेणीमा स्नातकोत्तर हुनुपर्ने, तर, स्नातकोत्तर तहका शैक्षिक कार्यक्रम समेत संचालन गर्ने शिक्षण सस्थामा कार्यक्रम अनुसार प्रत्येक कार्यक्रममा कम्तीमा एक जना विद्यावारिधि तहको शिक्षक अनिवार्य हुनुपर्ने,

(ख) इञ्जिनियरिङ्ग तथा सूचना प्रविधिका लागि शिक्षकको शैक्षिक योग्यता स्नातकोत्तर हुनु पर्नेछ, र

(ग) नर्सिङ्ग कार्यक्रमका लागि प्रिन्सिपलको शैक्षिक योग्यता नर्सिङ्ग विषयमा स्नातकोत्तर र शिक्षकहरूमध्ये पच्चीस प्रतिशत स्नातकोत्तर र अन्य स्नातक उत्तीर्ण भई नर्सिङ्ग काउन्सिलमा दर्ता भएको हुनुपर्ने ।

३. जग्गा:

संस्थाले कार्यक्रम सञ्चालनको लागि काठमाडौं उपत्यकामा भए कम्तीमा तीन रोपनी, पहाडमा भए छ रोपनी र तराईमा भए पाँच कट्ठा जग्गाको व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।

४. भवन:

(क) भुई देखि सिलिङसम्मको उचाई कम्तीमा नौ फिट हुनुपर्ने,

(ख) कोठामा प्रशस्त प्रकाश छिर्ने र क्रस भेण्टिलेशन भएको हुनुपर्ने,

(ग) भवन भुकम्प प्रतिरोधक प्रविधिबाट निर्मित हुनुपर्ने,

(घ) Fire fighting system जडान भएको हुनुपर्ने, र

(ङ) प्रशासनिक कार्यका लागी छुट्टै कार्यालयको व्यवस्था हुनु पर्ने ।

५. कक्षाकोठा:

(क) आयताकार अथवा बर्गाकार हुनु पर्ने,

(ख) प्रति विद्यार्थी १.५ (एक दशमलव पाँच) वर्ग मिटर क्षेत्रफल हुनुपर्ने, र

(ग) एक कक्षामा बढीमा चालीस जना (छात्रवृत्तिका विद्यार्थी बाहेक)विद्यार्थी राख्नु पर्नेछ ।

६. **चमेनागृह:** प्रत्येक संस्थामा सफा र स्वस्थ्यकर तथा एक पटकमा कम्तीमा ४० जना अट्ने क्षमताको चमेनागृह हुनुपर्ने ।

७. **शौचालय:** भवनमा अपाङ्गमैत्री सहित सफा र सुविधा युक्त महिला र पुरुष शौचालय अलग अलग हुनुपर्ने, तर Multi-story Building मा भने प्रत्येक तलामा सो अनुसारको शौचालयको व्यवस्था हुनु पर्ने ।

८. **बहुउद्देश्यीय हल:**प्रत्येक संस्थाले कम्तिमा तीनसय जना अटाउने एक बहुउदेश्यीय हल वा भवनको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।

९. **प्राथमिक उपचार:**

(क) प्रत्येक संस्थामा एउटा न्यूनतम उपचार कक्ष अनिवार्य हुन पर्ने,

(ख) प्रत्येक संस्थाको प्रयोगशालामा एउटा प्राथमिक उपचार बाकस अनिवार्य हुनु पर्ने,

१०. **खेलकुद:** कम्तीमा दुई वटा Indoor Game को व्यवस्था हुनु पर्ने ।

११. **सफाइ र सुरक्षा:**

(क) सरसफाइका निम्ति पर्याप्त मात्रमा ढल निकासको व्यवस्था हुनु पर्ने,

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

(ख) सफा र स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था हुनु पर्ने, र

(ग) संस्थाको मूल प्रवेश द्वारमा सुरक्षा गार्डको व्यवस्था गरेको हुनपर्ने ।

१२. **पुस्तकालय:**पाठ्यपुस्तक, सन्दर्भ सामग्री, विषयसंग सम्बन्धित जर्नल, म्यागाजिन, न्यूज पेपर इत्यादि उपलब्ध भएको तथा विद्यार्थीहरूलाई अध्ययन गर्न यथेष्ट स्थान भएको एक डिजिटल सहितको पुस्तकालयको व्यवस्था हुनु पर्ने ।

१३. **फर्निचर:**कक्षा कोठामा विद्यार्थीहरू दुवै तर्फबाट हिड्न, बस्न र अध्ययन गर्न सुविधायुक्त फर्निचरको व्यवस्था हुनु पर्ने ।

१४. **इन्टरनेट सुविधा:**सबै शिक्षण संस्थाहरूमा विद्यार्थीहरूले सहज रुपमा प्रयोग गर्न सक्ने गरी इन्टरनेट सुविधाको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।

१५. **छात्रवृत्ति:**मन्त्रालयसंग भएको सम्झौता/ कबुलियतनामा अनुसारप्रत्येक संस्थाले विद्यार्थी भर्ना संख्याको आधारमा स्वदेशी लगानीकर्ता भए दश प्रतिशत र विदेशी लगानीकर्ता भए बीस प्रतिशत सीट महिला, गरीब तथा जेहेन्दार, दलित/पिछडिएका तथा दुर्गमका नेपाली नागरिकलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।

१६. **शिक्षण सामग्री:**शिक्षण संस्थाले प्रर्याप्त शैक्षिक सामग्रीहरूको व्यवस्था गर्नुपर्ने छ । जस्तैः चार्ट, मोडल,स्पेसिमिन्स, फोटोग्राफी स्लाइड, भिडियो क्यासेट, भि.सि.डि. र OHP जस्ता शैक्षिक सामग्री हरुको पर्याप्त मात्रामा व्यवस्था गरेको हुनुपर्नेछ ।

१७ अनुमति लिन चाहने संस्थाले सम्बन्धन लिएको विषय एवं कार्यक्रमको विस्तृत पाठ्यक्रम र पाठ्यवस्तु अध्यावधिक गरेको हुनुपर्नेछ । (संचालित कार्यक्रम वा विषयको एकेडेमिक क्लासको अवधि, पाठ्यांशको प्रयोगात्मक र शैद्धान्तिक भार तथा जम्मा क्रेडिट आवर कति कति हुने जस्ता विषयहरु) ।

१८ एउटै तहको एउटै विषयमा एक भन्दा बढी संस्थासंग सम्बन्धन लिन पाइने छैन ।

१९ सम्बन्धन दिने संस्थाको उपाधिलाई नेपालमा समकक्षता/मान्यता दिलाउने कार्यको जिम्मेवारीता बहन गर्नुपर्नेछ ।

२०. संस्थाले सञ्चालन गरेको विषय वा कार्यक्रमको परीक्षाका लागि प्रश्नपत्र वा मूल्याङ्कन प्रणाली सम्बन्धन दिने संस्थाको परीक्षा सम्बन्धी कार्य गर्ने केन्द्रीय निकायबाट नियन्त्रित हुनुपर्नेछ । परीक्षालाई मर्यादित बनाउन समितिले सम्बन्धित निकायबाट परीक्षाको समयमा निरीक्षण तथा अनुगमन गर्न गराउन पर्नेछ ।

२४. विदेशी विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा संचालित कलेजहरुले जुन विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गरेको हो, सोही विश्वविद्यालयको नामबाट हरेक सेमेष्टरको लब्धाङ्क पत्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

२५. विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धन लिई संस्था सञ्चालन गर्न चाहनेले यस मापदण्डमा उल्लेख नभएको तर सम्बन्धन दिने संस्थाले अन्य कुनै मापदण्ड तोकेको भए सोही बमोजिम मापदण्ड पालना गर्नु पर्नेछ । सो मापदण्डका बारेमा मन्त्रालयलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

२६ सम्बन्धित कलेजले जुन विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन लिएकोछ, सोही विश्वविद्यालयबाट कार्यक्रमगत रुपमा कति विद्यार्थी भर्ना गर्न पाउने हो, सोको संझौता/अनुमतिको प्रतिलिपि मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

*अनुसूची: ६

दफा ८ को उपदफा (६) संग सम्बन्धित

मितिः-

श्री शिक्षा। ज्ञिान तथा प्रविधि मन्त्रालय,
सिंहदरवार , काठमाडौं ।

विषय : नवीकरण गरिपाउँ बारे ।

विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा त्यस मन्त्रालयबाट अनुमति लिाई सञ्चालन गरिरहेको ....कार्यक्रमको आ.व........... का लागि नवीकरण गरिदिन.......जना विद्यार्थीको लागि लाग्ने रु................(अक्षेरुपी....................) को सक्कलै भौचर यसै साथ संलग्न राखी यो निवेदन पेश गरेको छु/छौं ।

१. शिक्षण संस्थाको नाम र ठेगाना :

फोन नं.........................मोवाइल नं.(प्रिन्सिपलको).................................लर्निङ्ग सेन्टर नं...........

फ्याक्स नं................ e-mail :

Website:

२. सञ्चालन गर्ने संस्थाको नाम र ठेगाना (कम्पनीमा दर्ता भएको आधारमा) :

कम्पनी दर्ता मिति : स्थायी लेखा नं.

कर चुक्ता गरे नगरेको : कर चुक्ता मिति :

३.संस्थालाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्न शिक्षा मन्त्रालयबाट अनुमती पाएको विवरण :

कार्यक्रमको नाम	विषय	कार्यक्रमको अवधि	समकक्षता निर्धारण भएको छ/छैन	कक्षा सञ्चालन अवधि	शिक्षा मन्त्रालयबाट कार्यक्रम सञ्चालन गर्न अनुमती प्राप्त मिति

४. घर भाडामा लिएको भए

(क) घर धनिको नाम र ठेगाना :

(ख) उपभोग भएको भवन संख्या : जम्मा कोठा संख्या :

(ग) वार्षिक घर भाडा दर :

५.सम्बन्धन विवरण :

(क) सम्बन्धन दिने संस्थाको नाम र देश :

(ख) सम्बन्धन दिएको मिति :

६. विद्यार्थी विवरण :

सि नं.	कार्यक्रम को नाम	प्रथम वर्ष				दोस्रो वर्ष				तेस्रो वर्ष				चौथो वर्ष			
		स्वदेशी		विदेशी		स्वदेशी		विदेशी		स्वदेशी		विदेशी		स्वदेशी		विदेशी	
		छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

७ . शुल्क विवरण :

S. N.	Annual Fee						Monthly Fee			
	Programs	Admission charge	Development Fund	Security Deposit			Tuition fee			

८. छात्रबृत्तिको विवरण :

सि.नं.	छात्रबृत्ति प्राप्त गर्ने विद्यार्थीको नाम, थर	अध्ययनरत कार्यक्रम	छात्रबृत्तिको किसिम	कैफियत

९. सञ्चालक समितिको विवरण :

सि.नं.	पद	नाम थर	कैफियत

१०. चालु शैक्षिक सत्रमा सञ्चालक समितिको बैठक संख्या र मिति :

११. अनुमति प्राप्त गर्दा र नवीकरण हुदाँ दिएका शर्त तथा निर्देशन मध्ये पूरा हुन बाँकी छन् /छैनन् ? यदी बाँकी छन् भने उल्लेख गर्ने ।

क.सं.	पूरा हुन बाँकी शर्त / निर्देशनहरू	पूरा नहुनाका स्पष्ट कारण	कैफियत

निवेदकहरू :

दस्तखत : दस्तखत :

प्रिन्सिपलको नाम थर : अध्यक्षको नाम थर :

मिति : मिति :

संस्थाको छाप :

अनिवार्य रुपमा संलग्न हुनुपर्ने कागजातहरू:

(क) नविकरणका लागि निवेदन दिंदाका बखतको विद्यार्थी संख्या अनुरुपको राजश्व रकम दाखिला गरेको सक्कल भौचर,

(ख) गत आर्थिक वर्षको लेखा परिक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि,

(ग) गत आर्थिक वर्षको कर चुक्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि,

(घ) हाल अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको कार्यक्रमगत विवरण,

(ङ) कार्यरत शिक्षकको योग्यता खुलेको विवरण,

(च) छात्रवृत्ति वितरणको अध्यावधिक विवरण ।

---

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

अनुसूची-७

(दफा ७ को उपदफा(७) र दफा ८को उपदफा (४) सँग सम्बन्धित)

विदेशी शिक्षण संस्थाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन

कलेजको नाम र ठेगाना:

संचालित कार्यक्रमहरु:

अनुगमन/मूल्याङ्कन मितिः

क.सं.	मूलभूत विषयहरु	पूर्णाङ्क	विस्तृत मापनका आधार	मूल्याङ्कन	अंक/स्कोर प्रतिशत	जम्मा अंक	कैफियत
१	प्रशासकीय पक्ष	१०	१. शिक्षण संस्थाको स्वीकृत लक्ष्य, उद्धेश्य, नीति र कार्यनीति	पाँच वटा बुदा पूरा गरेमा	१००		
			२. संगठन संरचना, कार्यविवरण र भूमिका	चार वटा बुदा पूरा गरेमा	७५		
			३. संस्थाको आर्थिक, वित्तीय र शैक्षिक नीति	तीन वटा बुदा पूरा गरेमा	५०		
			४. वार्षिक स्वीकृत योजना (विजनेश,शैक्षिक आर्थिक)	तीन वटा बुदा भन्दा कम गरेमा	०		
			५. संस्थाको स्वीकृति (राष्ट्रिय /अन्तर्राष्ट्रिय रुपमा गुणस्तर परीक्षण/समकक्षता/मान्यता आदि)				
२	शिक्षण संस्थाको भौतिक पूर्वाधार (प्रति कार्यक्रम एउटा कक्षामा तीस देखि चालीस) जना विद्यार्थी)	२०	• प्रति कार्यक्रम कम्तीमा स्नातक तहमा चार कक्षा कोठा र स्नातकोत्तर तहमा दुई कक्षा कोठा	अनिवार्य	०		
			• कक्षा कोठाको क्षेत्रफल कम्तीमा पाँचसय व.फि	अनिवार्य	०		
			• विषयगत प्रयोगशालाको क्षेत्रफल कम्तीमा एक हजार व.फिट	अनिवार्य	०		
			• शौचालय (महिला र पुरुषका लागि दुई, दुई वटा)	अनिवार्य	०		
			• बहुउद्देश्यीय भवन	अनिवार्य	०		

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✎ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

			वा हल सहित खानेपानी (प्रत्येक तलामा व्यवस्था) र				
			१. कलेजले ओगटेको क्षेत्रफल (कम्तीमा चार हजार वर्ग फिट)	अनिवार्य सहित पाँच वटा बुदा पूरा गरेमा	१००		
			२. प्राथमिक उपचार, आपतकालीन ढोका र आगो नियन्त्रण व्यवस्था,	अनिवार्य सहित चार वटा बुदा पूरा गरेमा	७५		
			३.चमेना गृह (एक पटकमा चालीस जना अट्ने)	अनिवार्य सहित तीन वटा बुदा पूरा गरेमा	५०		
			४. कम्तीमा दुई वटा इन्डोर गेमको व्यवस्था	तीन वटा बुदा भन्दा कम गरेमा	०		
			५. अपाङ्गमैत्री कक्षा कोठा, बाटो र शौचालय				
३	शिक्षण सिकाई सामग्री	१५	• विश्वविद्यालयको पाठ्यक्रम अनुसार प्रयोगात्मक साधान तथा शैक्षिक सामग्रीहरु	अनिवार्य			
			१. प्रत्येक कक्षा कोठा अनुसार मल्टिमिडिया प्रोजेक्टको व्यवस्था	अनिवार्य सहित पाँच वटा बुदा पूरा गरेमा	१००		
			२. पुस्तकालय (कम्तीमा प्रति विद्यार्थी दश वटा किताव)	अनिवार्य सहित चार वटा बुदा पूरा गरेमा	७५		
			३ कार्यक्रमगत शैक्षिक विभाग	अनिवार्य सहित तीन	५०		

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

				वटा बुदा पूरा गरेमा			
			४. बहुउद्देश्यय भवन वा हल (कम्तीमा तीनसय जना अट्ने)	तीन वटा बुदा भन्दा कम गरेमा	०		
			५ शैक्षिक सूचना व्यवस्थापन प्रणाली र पर्याप्त इन्टरनेट सुविधा				
४	शिक्षण सिकाई प्रणाली	१०	• शैक्षिक क्यालेन्डरको समयमै प्रकाशन र वितरण • विद्यार्थीलाई समयमै विश्वविद्यालयको पाठ्यक्रम तथा सेलेवसको वितरण	अनिवार्य			
			१. वार्षिक, सेमेष्टर, ट्राइमेष्टरको योजना र दैनिक पाठ योजना	अनिवार्य सहित पाँच वटा बुदा पूरा गरेमा	१००		
			२. शिक्षकका लागि लगबुकको व्यवस्था	अनिवार्य सहित चार वटा बुदा पूरा गरेमा	७५		
			३. विद्यार्थीको उपस्थिति (कम्तीमा असी प्रतिशत)	अनिवार्य सहित तीन वटा बुदा पूरा गरेमा	५०		
			४. सिनियर फ्याकल्टी र विभागीय प्रमुखबाट कोर्ष सम्बन्धी रेकर्ड राख्ने व्यवस्था	तीन वटा बुदा भन्दा कम गरेमा	०		
			५. नियमित जर्नल प्रकाशन र समयमै ग्राजुएशन कार्यक्रमको व्यवस्था				
५	मूल्याङ्कन प्रणाली	५	१. आन्तरिक र वाह्य मूल्याङ्कन समय तालिका	पाँच वटा बुदा पूरा गरेमा	१००		
			२. आन्तरिक र वाह्य मूल्याङ्कनको नतिजा प्रकाशन	चार वटा बुदा पूरा	७५		

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

				गरेमा			
			३. विश्वविद्यालयको परीक्षा र मुल्याङ्कन संचालन सम्बन्धी व्यवस्था	तीन वटा बुदा पूरा गरेमा	५०		
			४. विश्वविद्यालयको बाह् परीक्षाको प्रश्न पत्र र त्यसको स्तरीयता	तीन वटा बुदा भन्दा कम गरेमा	०		
			५. परीक्षा केन्द्र,परीक्षाको आन्तरिक तथा वाह्य सुपरिवेक्षण सम्बन्धी व्यवस्था				
६	निरन्तर पेशागत विकास	५	१.फ्याकल्टी विकास योजना, फ्याकल्टी वीच समन्य, सञ्चार	पाँच वटा बुदा पूरा गरेमा	१००		
			२.फ्याकल्टीको लागि आवश्यक तालीम तथा अध्ययन	चार वटा बुदा पूरा गरेमा	७५		
			३.रिसर्चर र रिसर्च सम्बन्धी व्यवस्था	तीन वटा बुदा पूरा गरेमा	५०		
			४. सेमिनार र वर्कशप संचालन (कम्तीमा वर्षको दुई पटक)	तीन वटा बुदा भन्दा कम गरेमा	०		
			५. अन्तर्राष्टिय स्तरका भिजिटिङ प्रोफसरको भिजिट गर्ने व्यवस्था				
७	मानव स्रोत व्यवस्थापन	१५	१.प्रिन्सिपलको योग्यता(कलेजले अध्यापन गराउने कार्यक्रम भन्दा कम्तीमा एक तह माथिको हुनुपर्ने	पाँच वटा बुदा पूरा गरेमा	१००		
			२. डिपार्टमेन्ट प्रमुखको योग्यता(कलेजले अध्यापन गराउने कार्यक्रम भन्दा एक तह माथिको योग्यता)	चार वटा बुदा पूरा गरेमा	७५		
			३.फ्याकल्टी (जम्मा विद्यार्थी संख्यालाई दशले भाग गर्दा हुने संख्या)	तीन वटा बुदा पूरा गरेमा	५०		
			४. पचास प्रतिशत भन्दा बढी पूर्णकालीन फ्याकल्टीको व्यवस्था	तीन वटा बुदा भन्दा कम गरेमा	०		
			५.डिपार्टमेन्टमा एक जना विभागीय प्रमुख सरहको निर्देशक हुनुपर्ने ।				

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

८	विद्यार्थी सहयोग क्रियाकलाप	५	१. विद्यार्थीले प्राप्त गर्ने डिग्रीको सकमकक्षता/ मान्यता दिलाउने सम्बन्धमा सहयोग गर्ने	पाँच वटा बुदा पूरा गरेमा	१००		
			२. सरकारसंग गरेको सम्झौता/कवुलियतनामा अनुसार छात्रवृत्ति वितरणको व्यवस्था	चार वटा बुदा पूरा गरेमा	७५		
			३.आन्तरिक तथा वाह्य विश्वविद्यालयसंग केडिट ट्रान्फर सम्बन्धी व्यवस्था	तीन वटा बुदा पूरा गरेमा	५०		
			४.विषयसंग सम्बन्धित प्रतिष्ठानहरुसंगको सम्बन्ध, भ्रमण तथा इन्टर्नसीपको व्यवस्था	तीन वटा बुदा भन्दा कम गरेमा	०		
			५.अन्तर्राष्ट्रिय भाषाको कक्षा व्यवस्था, र शैक्षिक ऋणको व्यवस्था तथा विद्यार्थी आदान प्रदान कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी व्यवस्था				
९	निरन्तर गुणस्तर सुधार	१०	१ गुणस्तर सुनिश्चितता(सम्बन्धित देश	पाँच वटा बुदा पूरा गरेमा	१००		
			२. अध्ययन पूरा गरेका विद्यार्थी (अध्ययन/ रोजगारी वा अन्य अवस्थाको बारेमा निरन्तर सूचना व्यवस्था	चार वटा बुदा पूरा गरेमा	७५		
			३. विद्यार्थीको कलेज प्रतिको प्रतिक्रिया	तीन वटा बुदा पूरा गरेमा	५०		
			४. अविभावकको कलेज प्रतिको प्रतिक्रिया	तीन वटा बुदा भन्दा कम गरेमा	०		
			५.शिक्षकको मूल्याङ्कन (विद्यार्थी र कलेज व्यवस्थापन पक्षबाट) व्यवस्था				
१०	सुपरिवेक्षणकर्ताको मूल्याङ्कन	५	१. व्यवस्थापकीय पक्ष	पाँच वटा बुदा पूरा गरेमा	१००		
			२. समयमा धरौटी अपडेट तथा नविकरण दस्तुर बुझाएको	चार वटा बुदा पूरा गरेमा	७५		

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।

			३. सम्बन्धन प्रदाय विश्वविद्यालयबाट वर्षमा कम्तीमा १ पटक अनुगमनको व्यवस्था	तीन वटा बुदा पूरा गरेमा	५०		
			४. सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्धता	तीन वटा बुदा भन्दा कम गरेमा	०		
			५. शैक्षिक वातावरण				

जम्मा प्राप्तङ्कः- (   ) अंकमा (   ) अक्षरमा

शर्तहरु

१ अनुगमन गरी मुल्याङ्कन गर्ने प्रयोजनका लागि जम्मा एकसय पूर्णाङ्क तोकिएको छ ।

२ नयाँ निवेदक संस्थाको मूल्याङ्कनका लागि तत्काल आवश्यक नहुने विषयहरुको अंक सोही बुदा भित्रको अन्य शीर्षकहरुमा समावेश गरी मूल्याङ्कन गर्न सकिने छ ।

३ कुनै बुदा भित्रको उप-बुदामा एक भन्दा बढी शीर्षक रहेको भए अंक प्रदान गर्दा दामासहीको हिसावले अंक प्रदान गर्न सकिनेछ र एउटा बुदामा अंक प्रदान गर्दा उपबुदाहरु समेतको अंक एकिन गरी जम्मा अंक खण्डमा अंक प्रदान गरिने छ ।

४ नयाँ निवेदक शैक्षिक संस्था, सम्बन्धन परिवर्तन र कार्यक्रम थपका लागि निवेदन गर्ने शैक्षिक संस्थाले समेत अनुमति पाउन कम्तीमा साठी अंक प्राप्त गरेको हुनुपर्नेछ ।

५ संचालनमा रहेका शैक्षिक संस्थाले नविकरणका लागि कम्तीमा साठी अंक प्राप्त गर्नुपर्नेछ । पहिलो पटक निरीक्षण हुँदा साठी अंक प्राप्त गर्न नसकेमा पहिलो पटक निरीक्षण भएको मितिले दुई वर्ष भित्रमा तोकिएको साठी अंक प्राप्त गर्न नसकेमा नयाँ विद्यार्थी भर्ना लिन पाउने छैन ।

६ खुला विश्वविद्यालयको शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गर्ने लर्निङ सेन्टरका लागि उल्लेखित मापदण्ड लागू हुने छैन ।

अनुगमन कर्ताको नामः	अनुगमन कर्ताको नामः	अनुगमन कर्ताको नामः
पदः	पदः	पदः
संस्थाः	सस्थाः	संस्थाः
दस्तखतः	दस्तखत	दस्तखत
मितिः	मितिः	मितिः

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

✍ दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको मिति २०७६।०८।२४ को निर्णयानुसार संशोधित ।